

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 29. januar 2025

Sag 64/2024

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Jan Schneider, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Odense den 26. juni 2023 (3-10615/2022) og af Østre Landsrets 8. afdeling den 9. februar 2024 (S-1931-23).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Hanne Schmidt, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen og Søren Højgaard Mørup.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om frifindelse i sagens forhold 1-15. Han har subsidiært påstået ophævelse af landsrettens dom og hjemvisning til byretten eller landsretten og mere subsidiært formildelse, herunder således at han alene idømmes en advarsel om udvisning.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse af landsrettens dom.

Retsgrundlag

Straffelovens § 290 om hæleri og § 290 a om hvidvask har følgende ordlyd:

”§ 290. For hæleri straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, som uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse, og den, der uberettiget ved at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en strafbar lovovertrædelse, medmindre forholdet er omfattet af § 290 a.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 6 år, når hæleriet er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervsmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.

Stk. 3. Straf efter denne bestemmelse kan ikke pålægges den, som modtager udbytte til sædvanligt underhold fra familiemedlemmer eller samlever, eller den, der modtager udbytte som normalt vederlag for sædvanlige forbrugsvarer, brugsting eller tjenester.

§ 290 a. For hvidvask straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der konverterer eller overfører penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en strafbar lovovertrædelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 8 år, når hvidvasken er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervsmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.”

§ 290 a blev indsat ved lov nr. 711 af 8. juni 2018. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår (Folketingstidende 2017-18, tillæg A, lovforslag nr. L 147, s. 2 ff.):

”1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at styrke den strafferetlige indsats mod hvidvask.

Det foreslås at udskille en del af hæleribestemmelsen til en selvstændig bestemmelse om hvidvask, sådan at straffeloven fremover vil indeholde en bestemmelse om hvidvask.

...

Der er som udgangspunkt ikke tale om, at nye forhold kriminaliseres. I modsætning til den gældende hæleribestemmelse omfatter den foreslåede hvidvaskbestemmelse dog også handlinger, som gerningsmanden til førforbrydelsen selv foretager.

...

2.2. Justitsministeriets overvejelser

2.2.1. Straffelovsbestemmelse om hvidvask

...

2.2.1.3. Når bortses fra såkaldt selvhvidvask, er anvendelsesområdet for straffelovens hæleribestemmelse og hvidvasklovens forebyggende foranstaltninger mod hvidvask i dag det samme.

Hvidvasklovens hvidvaskdefinition bygger på et EU-direktiv og kan derfor ikke indskrænkes.

...

Der er imidlertid ikke noget til hinder for, at kriminaliseringsforpligtelsen opfyldes gennem forskellige strafbestemmelser. Der er således eksempelvis ikke noget til hinder for at opdele den gældende hæleribestemmelse i en ny smallere hæleribestemmelse og en ny selvstændig hvidvaskbestemmelse.

...

En selvstændig hvidvaskbestemmelse, der ikke omfatter hele den gældende hæleribestemmelse, vil give mulighed for at sætte særligt fokus på de former for hvidvask, hvor der potentielt er større risiko for, at udbytte af kriminalitet typisk via det finansielle system kanaliseres ind i lovlig erhvervsvirksomhed med de deraf følgende negative konsekvenser.

Det er på den baggrund vurderingen, at det vil være hensigtsmæssigt at udskille en del af den gældende hæleribestemmelse i en ny selvstændig hvidvaskbestemmelse i straffeloven.

En sådan ny selvstændig hvidvaskbestemmelse bør omfatte håndtering af udbytte i penge, som enten konverteres, eksempelvis til en anden valuta, eller overføres til et andet land eller til en anden person.

...

Forslaget har den konsekvens, at begrebet ”hvidvask” fremover vil have forskellig betydning i straffeloven og hvidvaskloven. Hvidvasklovens anvendelsesområde vil således fremover omfatte såvel hvidvask som hæleri i straffelovens forstand.”

Af de specielle bemærkninger til § 290 a fremgår (Folketingstidende 2017-18, tillæg A, lovforslag nr. L 147, s. 8 ff.):

”Det foreslås at indsætte en ny selvstændig bestemmelse om hvidvask i straffelovens § 290 a.

Den foreslåede bestemmelse kriminaliserer navnlig nogle af de handlinger, som i dag er omfattet af straffelovens § 290 om hæleri. Endvidere udvides kriminaliseringen til også at omfatte hvidvask af udbytte af egne strafbare forhold (såkaldt selvhvidvask), jf. nærmere nedenfor.

...

Det foreslås, at bestemmelsen skal omfatte den, der konverterer eller overfører penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en strafbar lovovertrædelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse. Som nævnt betyder det, at den første konvertering til penge af udbytte i andet af penge falder uden for bestemmelsen.

Bestemmelsen omfatter eksempelvis veksling af udbyttet til en anden valuta og overførsel af udbyttet til en anden person, når det sker for at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse.

Den blotte indsættelse af udbyttet på en bankkonto eller overførsel mellem to almindelige konti, eksempelvis lønkonto, budgetkonto eller opsparingskonto, som tilhører

samme person, er ikke omfattet af bestemmelsen. En overførsel til en konto, som tilhører en anden person, eller til en konto i et andet land vil imidlertid være omfattet, når det sker for at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse. Investering af pengene, være sig i værdipapirer, fast ejendom eller andet, vil også være en konvertering, der er omfattet af bestemmelsen, når det sker for at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse. Dette gælder også ved investering i (køb af) virtuel valuta (f.eks. bitcoin).

...

Bestemmelsen omfatter ikke den blotte modtagelse eller opbevaring af udbytte. Handlinger af denne karakter vil således uændret kunne straffes som hæleri efter straffelovens § 290, når handlingerne foretages af personer, der ikke har medvirket til førforbrydelsen.

Transport af kontante penge vil være omfattet af bestemmelsen, hvis transporten indebærer, at udbyttet overføres fra en person til en anden eller til et andet land. Transport, der alene går ud på for en anden at flytte kontante penge fra et sted i landet til et andet, vil derimod uændret skulle henføres under straffelovens § 290. Det anførte gælder, både når det oprindelige udbytte bestod i kontante penge, og når udbytte i anden form er blevet omsat til kontante penge.

Bestemmelsen omfatter handlinger foretaget af personer, der ikke har medvirket til førforbrydelsen, såvel som handlinger foretaget af personer, der har medvirket til førforbrydelsen. Almindelige strafferetlige principper om sammenstød finder anvendelse, jf. nærmere nedenfor.

Gerningsmanden til førforbrydelsen falder uden for den foreslåede kriminalisering af hvidvask, så længe den pågældende alene håndterer udbytte i andet end penge. Dette skyldes, at den foreslåede bestemmelse som beskrevet ovenfor i det hele taget ikke tager sigte på sådanne handlinger, heller ikke når de foretages af andre end gerningsmanden til førforbrydelsen. Som eksempler kan nævnes brug, salg, udlejning, udlån, opbevaring, transport eller håndtering i øvrigt af stjalne genstande.

Gerningsmanden til førforbrydelsen falder også uden for den foreslåede kriminalisering af hvidvask, så længe den pågældende alene opbevarer penge, transporterer penge inden for samme land, indsætter penge på sin egen bankkonto i samme land eller anvender penge på forbrug. Dette gælder, hvad enten pengene er det oprindelige udbytte, eller det oprindelige udbytte er blevet omsat i penge, og skyldes, at sådanne handlinger ikke er omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Gerningsmanden til førforbrydelsen vil derimod være omfattet af den foreslåede bestemmelse, hvis den pågældende eksempelvis veksler penge enten til en anden valuta eller til pengesedler i samme valuta, som er vanskeligere at spore end det oprindelige udbytte. Det er efter den foreslåede bestemmelse en forudsætning, at konverteringen sker for at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse. Der kan være tilfælde, hvor en veksling ikke sker helt eller delvis med dette formål, men eksempelvis alene med henblik på almindeligt forbrug under en ferie i et andet land.

...

For hvidvaskhandlinger, der i dag er omfattet af hæleribestemmelsen i § 290, er der ikke tilsigtet nogen ændringer i strafudmålingen i forhold til den eksisterende praksis eller i

de forhold, der i almindelighed anses som skærpende eller formildende omstændigheder.

...

Det foreslås i *stk. 2*, at straffen for hvidvask kan stige til fængsel i 8 år, når hvidvasken er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervsmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.

Opregningen af de strafforhøjende omstændigheder er ikke udtømmende, og det afgørende for anvendelsen af *stk. 2* vil være en konkret helhedsbedømmelse.

Beskrivelsen af de strafforhøjende omstændigheder er magen til den gældende bestemmelse i straffelovens § 290, *stk. 2*, om særligt groft hæleri, og det er hensigten, at den foreslåede bestemmelse skal forstås på samme måde.

Det foreslåede strafmaksimum på 8 år for hvidvask af særligt grov beskaffenhed indebærer, at strafmaksimum for hvidvaskhandlinger, der i dag er omfattet af § 290, *stk. 2*, om hæleri af særligt grov beskaffenhed, forhøjes fra 6 år til 8 år.

Denne forhøjelse af strafmaksimum til 8 års fængsel vil sikre, at domstolene har råderum til at udmåle den nødvendigt hårde straf også i de allergroveste tilfælde af hvidvask.

Der er ikke tilsigtet en generel forhøjelse af strafniveauet for hvidvask af særligt grov karakter sammenlignet med det gældende strafniveau for hæleri af særligt grov beskaffenhed.”

Anbringender

T har til støtte for påstanden om frifindelse anført navnlig, at konverteringen eller overførslen af penge efter ordlyden og forarbejderne til straffelovens § 290 a skal have haft som formål at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse.

Det er således en forudsætning for at anvende bestemmelsen om hvidvask, at omvekslingen har haft som formål at legalisere udbyttet eller kanalisere dette ind i lovlige erhvervsvirksomheder mv. Konvertering eller overførsel med henblik på at begå kriminalitet er ikke omfattet af bestemmelsen.

Som sagen er oplyst, må det lægges til grund, at de omvekslede penge er anvendt til køb af narkotika. Formålet med omvekslingen var således ikke at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse ved at få pengene til at fremstå som lovlige.

Han kan derfor ikke straffes for hvidvask efter § 290 a og skal frifindes i forhold 1-15.

Hvis Højesteret finder, at der bør foretages en nærmere vurdering af beviserne med hensyn til, om formålet var at skjule eller tilsløre pengenes oprindelse, bør Højesteret ophæve landsrettens dom og hjemvise sagen.

Han kan heller ikke dømmes for hæleri efter straffelovens § 290. Beskrivelsen af gerningsindholdet i anklageskriftet angiver ikke det objektive gerningsindhold i hæleribestemmelsen. Anklagemyndigheden har ikke nedlagt subsidiær påstand om overtrædelse af straffelovens § 290, men begrænset tiltalen på en sådan måde, at han har fået en berettiget forventning om, at der ikke kan ske domfældelse efter straffelovens hæleribestemmelse.

Til støtte for den mere subsidiære påstand om formildelse gøres det gældende, at straffen skal nedsættes under hensyn til hans rolle i sagskomplekset og begrænsede fortjeneste.

Han bør frifindes for påstanden om udvisning, da det med sikkerhed vil stride mod Danmarks internationale forpligtelser at udvise ham som følge af hans tilknytning til Danmark, hvor alle hans nærmeste familiemedlemmer bor, herunder hans ægtefælle og mindreårige børn. Han er ikke tidligere straffet og heller ikke tidligere tildelt en advarsel om udvisning.

Han vil være omfattet af visumgruppe 5, hvis han udvises til Syrien, og udvisningen vil derfor reelt være for bestandig, selv om indrejseforbuddet formelt er begrænset til 6 år, jf. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 12. november 2024 i sag 5199/23 (Sharafane mod Danmark).

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at T i overensstemmelse med anklageskriftets formulering og efter landsrettens bevisresultat har realiseret gerningsindholdet i straffelovens § 290 a, stk. 2, jf. stk. 1. Hvidvask er ikke begrænset til at angå konvertering eller overførsel af penge for at investere eller kanalisere disse ind i lovlige aktiviteter.

Landsretten har lagt til grund, at omvekslingen skete for at skjule eller tilsløre pengenes ulovlige oprindelse, og taget stilling til Ts forsæt til denne del af gerningsindholdet i § 290 a.

Der er ikke i sagen foretaget efterforskning af, hvad de omvekslede penge er blevet anvendt til, og landsretten har heller ikke taget stilling hertil.

Det kan lægges til grund, at T har omvekslet penge for personer, der indsmuglede og videre-solgte narkotika. Hvis personerne fra den kriminelle organisation var gået i banken eller til et andet finansielt institut med udbyttet fra narkosalget, ville de risikere, at pengenes ulovlige oprindelse blev afsløret. T har således ved sin omveksling skjult eller tilsløret det kriminelle udbytte, der efter omvekslingen vanskeligere kunne spores. Omvekslingen førte dermed til bl.a., at de kriminelle kunne købe mere narkotika.

Beskrivelsen af gerningsindholdet i den rejste tiltale omfatter det objektive gerningsindhold i straffelovens § 290 om hæleri. Anklagemyndigheden har ikke foretaget en bindende påtalebe-grænsning, der forhindrer, at sagens forhold 1-15 kan henføres til straffelovens § 290, hvis der ikke kan ske domfældelse efter § 290 a. Gerningsbeskrivelsen af hæleri er indeholdt i ger-ningsbeskrivelsen af hvidvask. Det er derfor overflødig at nedlægge en subsidiær påstand om hæleri.

Den af landsretten udmålte fængselsstraf på 2 år og 6 måneder er passende fastsat. Ved straf-fastsættelsen skal lægges vægt på navnlig størrelsen af de beløb, som T hvidvaskede og forsøgte at hvidvaske, der tilsammen udgør mere end 10 mio. kr., hvortil kommer hæleriforhol-det på 647.000 kr.

Udvisning med indrejseforbud i 6 år vil ikke være uforeneligt med Danmarks internationale forpligtelser. Menneskerettighedsdomstolens dom af 12. november 2024 i sagen Sharafane mod Danmark er ikke endelig, og i øvrigt vil T have en reel mulighed for igen at få opholds-tilladelse her i landet, hvis hans ægtefælle bliver her, og han søger om familiesammenføring, når indrejseforbuddet udløber.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

T, der er syrisk statsborger, er fundet skyldig i bl.a. hvidvask af særligt grov beskaffenhed vedrørende et samlet beløb på 9.135.500 kr. og forsøg på hvidvask af 900.000 kr. efter straffe-

lovens § 290 a, stk. 2, jf. stk. 1, jf. til dels straffelovens § 21 (sagens forhold 1-15), samt hæleri af særligt grov beskaffenhed vedrørende 415.200 kr. og 31.700 euro efter straffelovens § 290, stk. 2, jf. stk. 1 (sagens forhold 17). Ved landsrettens dom blev T straffet med fængsel i 2 år og 6 måneder og udvist med et indrejseforbud i 6 år.

Ifølge tiltalen i forhold 1-15 har T i en periode fra slutningen af december 2020 frem til april 2022 modtaget og omvekslet – eller med henblik på omveksling forsøgt at modtage – penge – løb i danske kroner, som var udbytte fra en strafbar lovovertrædelse, for derved at skjule eller tilsløre pengenes ulovlige oprindelse samt for at skaffe sig eller andre del i udbyttet.

Landsretten lagde til grund, at de hvidvaskede beløb stammede fra organiseret salg af narkotika. Landsretten lagde endvidere til grund, at T vidste, at der var tale om udbytte fra strafbare lovovertrædelser, hvor omveksling skulle skjule eller tilsløre dette. Landsretten anførte i den forbindelse, at det er uden betydning for vurderingen heraf, hvorvidt de omvekslede beløb var tænkt at tilgå bagmænd som gevinst eller helt eller delvist skulle anvendes til indkøb af mere narkotika.

For Højesteret angår sagen, om det er med rette, at forhold 1-15 er henført under straffelovens § 290 a om hvidvask, eller om forholdene kan henføres under straffelovens § 290 om hæleri, forudsat der ikke foreligger en bindende påtalebegrænsning. Endvidere rejser sagen spørgsmål om straffastsættelse og udvisning.

Hvidvask

T har anført, at det er en forudsætning for at anvende bestemmelsen i straffelovens § 290 a om hvidvask ved omveksling af penge, at omvekslingen har haft som formål at legalisere udbyttet eller kanalisere dette ind i lovlige erhvervsvirksomheder mv. Konvertering eller overførsel med henblik på at begå kriminalitet er ikke omfattet af bestemmelsen. Da formålet med omvekslingen var, at de omvekslede penge skulle anvendes til køb af narkotika, er omvekslingen ikke sket for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse.

Efter straffelovens § 290 a, stk. 1, straffes for hvidvask den, der konverterer eller overfører penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en strafbar lovovertrædelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse.

Det fremgår af forarbejderne (Folketingstidende 2017-18, tillæg A, lovforslag nr. L 147, s. 9), at bestemmelsen omfatter veksling af udbyttet til en anden valuta, når det sker for at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse.

Højesteret finder, at straffelovens § 290 a efter sin ordlyd og forarbejderne må forstås således, at der som udgangspunkt er tale om hvidvask, når penge, der er udbytte af kriminalitet, veksles til en anden valuta, idet omveksling er egnet til at skjule eller tilsløre udbyttets ulovlige oprindelse. Der er ikke grundlag for at fravige udgangspunktet, når de omvekslede penge skal bruges til at begå ny kriminalitet.

Herefter og efter landsrettens bevisresultat har Højesteret ikke grundlag for at fastslå, at landsretten har anvendt straffeloven forkert ved at henføre forhold 1-15 under hvidvaskbestemmelsen i straffelovens § 290 a.

Højesteret tiltræder endvidere, at forhold 1-15 er henført under straffelovens § 290 a, stk. 2, om hvidvask af særligt grov beskaffenhed.

Straffastsættelse

T har påstået straffen nedsat, og anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Højesteret finder efter forholdenes karakter og grovhed ikke grundlag for at nedsætte straffen.

Udvisning

Det følger af udlændingelovens § 26, stk. 2, jf. § 22, nr. 2 og 6, at T skal udvises, medmindre dette med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, herunder artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Efter Menneskerettighedskonventionens artikel 8, stk. 1, har enhver ret til respekt for sit privatliv og familieliv. Ifølge artikel 8, stk. 2, må ingen offentlig myndighed gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund bl.a. for at forebygge uro og forbrydelse.

Om et indgreb er nødvendigt beror navnlig på en proportionalitetsafvejning. I bedømmelsen indgår bl.a. de samfundsmæssige behov for udvisning under hensyn til karakteren og alvoren af den begåede kriminalitet. I bedømmelsen indgår ligeledes, hvor længe den pågældende har været i opholdslandet, samt styrken af de familiemæssige, sociale og kulturelle bånd til opholdslandet og statsborgerlandet. De kriterier, der indgår i vurderingen, fremgår bl.a. af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 23. juni 2008 i sag 1638/03 (Maslov mod Østrig), præmis 68. Den vægt, der skal lægges på de enkelte kriterier, afhænger af den konkrete sags omstændigheder, jf. dommens præmis 70.

T idømmes ved denne dom 2 år og 6 måneders fængsel for bl.a. over en længere periode og ad flere omgange at have hvidvasket 9.135.500 kr. og forsøgt at hvidvaske yderligere 900.000 kr. og for hæleri ved at have modtaget beløb svarende til ca. 650.000 kr. Pengene stammede fra og omvekslingen indgik i organiseret narkotikakriminalitet. Han er ikke tidligere straffet, men er i denne sag fundet skyldig i alvorlige forbrydelser. Som anført af landsretten er der en væsentlig risiko for, at han vil begå ny ligeartet kriminalitet, hvis han ikke udvises.

T er syrisk statsborger og født og opvokset i Syrien, hvor han har gået i skole, arbejdet og opholdt sig, indtil han var 39 år. Han har dermed indgående kendskab til syrisk sprog og kultur. Han har således en stærk tilknytning til Syrien og gode forudsætninger for at etablere sig der.

T er nu 51 år og har haft lovligt ophold i Danmark i ca. 8 ½ år. Bortset fra hans familiemæssige forhold må hans tilknytning til Danmark trods varigheden af hans ophold anses for meget begrænset. Han har således begrænsede dansk kundskaber og har stort set ikke været i beskæftigelse, men modtaget offentlige ydelser.

T har en ægtefælle, som også er syrisk statsborger. De har to mindreårige, hjemmeboende børn og fem voksne børn, hvoraf to er hjemmeboende. Ligesom landsretten lægger Højesteret til grund, at de alle på nuværende tidspunkt har opnået en væsentlig, selvstændig tilknytning til Danmark.

Højesteret lægger endvidere til grund, at Ts ægtefælle også har gode forudsætninger for at etablere sig i Syrien, og at deres børn på 12 og 14 år i kraft af deres opvækst i en syrisk fami-

lie ikke er uden forudsætninger for at bo der. Hvis ægtefællen og børnene bliver i Danmark, vil det være muligt at opretholde kontakten ved bl.a. besøg i Syrien, hvis forholdene tillader det, eller andre lande, hvor de kan få lov til at opholde sig, og via telefon og internet.

Efter karakteren og alvoren af den begåede kriminalitet må T anses for at udgøre en alvorlig trussel mod den offentlige orden, og der er som nævnt en væsentlig risiko for, at han også fremover vil begå alvorlig kriminalitet i Danmark, hvis han ikke udvises.

Højesteret finder efter en samlet vurdering, at de hensyn, der taler for udvisning af T, er så tungtvejende, at de har større vægt end de hensyn, der som følge af navnlig hans familiemæssige tilknytning til Danmark taler imod udvisning.

På den anførte baggrund finder Højesteret, at udvisning med et indrejseforbud i 6 år ikke vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Konklusion

Højesteret stadfæster landsrettens dom.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.